

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Πέμπτη 4 Ιανουαρίου 2024

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Γιατί ο κόσμος μισεί τους δημοσιογράφους...

Μου έχει τύχει να αρνούμαι να πω το επάγγελμα που κάνω. Από μια πλευρά γιατί νιώθω άβολα, αναλαμβάνοντας ένα κόστος που δεν με αφορά ίσως παρά σε μικρό βαθμό – έτσι τουλάχιστον νομίζω. Από την άλλη, φοβάμαι πως ο άγνωστος συνομιλητής θα είναι κάποιος φορτισμένος συναισθηματικά άνθρωπος. Το «υδραυλικός» ή «υπάλληλος καθαριότητας» είναι μια αξιοπρεπής και ασφαλής απάντηση σε μια τέτοια ερώτηση. Δεν επιβεβαιώνει ένα κοινωνικό status, αλλά αποφεύγει ενδεχόμενες επικίνδυνες καταστάσεις. Είμαστε όμως οι δημοσιογράφοι ένα τόσο επικίνδυνο είδος για την ελληνική κοινωνία, η οποία σε ένα συντριπτικά μεγάλο μέρος της έχει τη χειρότερη άποψη γι' αυτό;

Για έναν τεράστιο αριθμό του πληθυσμού η απάντηση είναι καταφατική. Είναι αυτοί που, όταν καλούνται να απαντήσουν στις έρευνες των εταιρειών δημοσκοπήσεων εμπιστεύονται τους δημοσιογράφους και τα ΜΜΕ λιγότερο από οποιονδήποτε άλλο θεσμό ή φορέα. Άλλωστε και τα διεθνή ινστιτούτα που ασχολούνται με τα μέσα ενημέρωσης τα ίδια συμπεράσματα βγάζουν, η Ελλάδα κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις σε ό,τι αφορά την αξιοπιστία των μέσων ενημέρωσης και σε ό,τι σχετίζεται με την ελευθερία τους.

Έχω τη μάλλον αντιδημοφιλή βεβαιότητα ότι στη δημοσιογραφία πρέπει να ακούγονται όλες οι απόψεις, ανεξάρτητα από το αν λειτουργούν θετικά ή αρνητικά στο ακροατήριο στο οποίο απευθύνονται. Επίσης, πιστεύω ότι δημοσιογραφία δεν

είναι μόνο η έκφραση απόψεων από κάποιους που έχουν την εξουσία ενός μικροφώνου. Δημοσιογραφία είναι κυρίως η όσο το δυνατό αντικειμενικότερη παράθεση όλων των γεγονότων. Σε έναν μεγάλο βαθμό στην ελληνική δημοσιογραφία, όπως αυτή λειτουργεί σήμερα, καμία από αυτές τις δύο παραδοχές δεν ακολουθούνται. Οι αιτίες είναι πολλές, χρειάζονται χιλιάδες λέξεις για να περιγράψουν.

Συνοπτικά μπορούμε να δώσουμε τη μεγάλη εικόνα των λεγόμενων κυρίαρχων ΜΜΕ. Τα κατέχουν οι πιο ισχυροί οικονομικά παράγοντες της χώρας, που σκοπό δεν έχουν μια στοιχειωδώς έντιμη πληροφόρηση –γιατί άλλωστε να έχουν τέτοιο σκοπό– αλλά την προώθηση των πάσης φύσεως συμφερόντων τους. Πολλά μέσα στα χέρια λίγων, ολιγοπώλιο πληροφόρησης, και μάλιστα συχνά κατευθυνόμενης. Μέσα στο αυτό το πλαίσιο διακρίνονται δύο κατηγορίες δημοσιογράφων: αυτοί που προσπαθούν να βρουν χαραμάδες ελευθερίας για να καταγράψουν καταστάσεις, όπως πραγματικά συμβαίνουν και είναι και αυτοί που δεν ενδιαφέρονται για κάτι τέτοιο, απλώς ταυτίζονται σε υπερθετικό βαθμό με τις επιλογές των εργοδοτών τους. Οι πρώτοι είναι περισσότεροι, αλλά οι δεύτεροι είναι πιο ισχυροί και κάνουν μεγαλύτερη φασαρία.

Στους πολίτες συνήθως φτάνουν οι φωνές των δεύτερων και από αυτούς σχηματίζουν γενικευμένες και ισοπεδωτικές απόψεις για τους δημοσιογράφους, επηρεασμένοι από την εικόνα που δίνουν όσοι βγαίνουν στο γυαλί. Μεγάλος αριθμός πολιτών έχει εθιστεί τόσο που δεν αναζητά την αντικειμενική δημοσιογραφία, αλλά αυτή που λέει μόνο τις αλήθειες που θέλει να πιστεύει. Παρακολουθεί μια δημοσιογραφία που του χαϊδεύει τ' αυτιά ή του ενισχύει (αγγίζοντας συχνά τα πιο ταπεινά ένστικτα) τις επιδερμικές βεβαιότητες που έχει για την ερμηνεία των πραγμάτων.

Γιάννης Παντελάκης
Περιοδικό LiFO, 17/3/2023

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Αὐτογνωσία

Πρὶν φύγης, πρῶι, δές τὰ χέρια σου,
σκέψου αὐτὰ πού θά κάνης σήμερα
τά ὅσα φανατικά ἢ νεότης σου ἀπεκήρυσσε...

Κάποτε ἤξερες πῶς τό μαῦρο π' ἀφήνουν
οἱ ἐφημερίδες στά χέρια
δέν εἶναι ἀπ' τὰ γράμματα
κι αὐτό σου φαίνεται πολύ φυσικό...

Ἀλλά κοίτα τὰ χέρια σου
μ' αὐτά κάθε βράδυ γυρνώντας
κλειδώνεις τήν πόρτα σου...
Γιατί, τί φοβᾶσαι...;

Καί τηλεόραση ἔβαλες σπίτι καί ράδιο,
κ' ἐφημερίδα μεσημέρι δέν ἔλειψε...

Ἐσύ ὅλ' αὐτά, μέ τὰ χέρια σου, τάφερες.
Μόνος τάβαλες σπίτι σου
τό δρόμο ἀπ' τή πόρτα σου ἐσύ πέρασες...
Τί ἄλλο φοβᾶσαι νά μπῆ...;

Ἀλλά κοίτα τὰ χέρια σου,
αὐτές τίς λεπτές γραμμές, τὰ τυπώματα
Ὅσα ἢ νεκροψία σύντομα θά τάβρη
στό λαιμό σου.

Γιάννης Πατίλης
1971

Παρατηρήσεις

ΘΕΜΑ Α

1^ο υποερώτημα

Να πυκνώσετε το περιεχόμενο της 2^{ης} και 3^{ης} παραγράφου του κειμένου σε ένα δικό σας κείμενο 60-70 λέξεων.

Μονάδες 10

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2024
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(ε)

2^ο υποερώτημα

Να σχολιάσετε (α) με ποιους τρόπους εξασφαλίζεται η συνοχή μεταξύ των δύο πρώτων παραγράφων του κειμένου και (β) με ποια νοηματική σχέση (συνεκτικότητα) συνδέονται αυτές. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 10**3^ο υποερώτημα**

Να σχολιάσετε τον τίτλο του κειμένου ως προς τη νοηματική και υφολογική σύνδεσή του με το κείμενο. Στη συνέχεια να γράψετε ένα δικό σας τίτλο, αξιοποιώντας τη συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας.

Μονάδες 8**4^ο υποερώτημα**

Στην 4^η παράγραφο ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τον τρόπο ανάπτυξης της διαίρεσης. Αφού την εντοπίσετε, να τη σχολιάσετε και να γράψετε ποιο σκοπό υπηρετεί.

Μονάδες 7**ΘΕΜΑ Β**

Ο συγγραφέας υποστηρίζει πως υπάρχουν αρκετοί δημοσιογράφοι που προσπαθούν να καταγράψουν καταστάσεις, όπως πραγματικά συμβαίνουν, αλλά δεν είναι τόσο ισχυρή η φωνή τους. Αντλώντας στοιχεία από τα Κείμενα 1 και 2, αλλά και από τις δικές σας σκέψεις, αποφασίζετε να γράψετε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στον ημερήσιο Τύπο. Σε αυτό να παραθέσετε τεκμηριωμένα:

- α. τις αρχές που οφείλει να έχει ένας δημοσιογράφος και
- β. τους παράγοντες που στέκονται εμπόδιο στην προσπάθειά του να επιτελεί το λειτούργημά του στο ακέραιο. (350-400 λέξεις)

Μονάδες 30**ΘΕΜΑ Γ**

Γ1. Να εντοπίσετε στο ποίημα δύο γλωσσικές επιλογές που αξιοποιεί ο Γ. Πατίλης για να περάσει το μήνυμά του, σχολιάζοντας την επίδρασή τους στο ύφος. (Μονάδες 10)

Γ2. Να σχολιάσετε τη χρήση των ερωτημάτων: «Γιατί; τί φοβᾶσαι...;», «Τί ἄλλο φοβᾶσαι νά μπῆ...;» (Μονάδες 10)

Μονάδες 20

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2024
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(ε)

ΘΕΜΑ Δ

Το ποιητικό υποκείμενο δείχνει να καταλογίζει ευθύνες στον άνθρωπο για την ενδοτική του στάση απέναντι στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, τους σύγχρονους δυνάστες της ελευθερίας του. Ποια είναι η επιρροή αυτών των μέσων στην καθημερινότητα του ανθρώπου; Εσάς ποια συναισθήματα σας γεννάει η ανάγνωση του ποιήματος; Να απαντήσετε σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15

ΚΥΚΛΟΣ ΓΙΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟ